

Rady svätej Rity

PRE TEBA

POMÔŽ MI

- BYŤ MATKOU •
- MODLIŤ SA •
- PREKONAŤ ŽIAL' •

 ZACHEJ.sk

Rady svätej Rity

PRE TEBA



Rady svätej Rity

PRE TEBA



Spracovali sestry augustiniánky
z Kláštora svätej Rity v Cascii

Copyright © Monastero Santa Rita
Viale Santa Rita 2-06043 Cascia, Italy

Z talianskeho originálu: *Aiutami ad essere madre*
Aiutami a pregare
Aiutami a superare il lutto

Vydal © Zachej.sk, 2026
Grafika © Lýdia Valter

Preklad: Zachej.sk
Lektor prekladu: ThLic. Bc. Ondrej Čukan
Redaktorka: Lenka Adamčíková-Kostolanská
Jazyková korektúra: Martina Kostolanská
Odborný garant: Juraj Pigula, OSA

ISBN 978-80-8211-965-0

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat' v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Priateľka, ktorá je vždy s tebou

Pri tvorbe *Rád svätej Rity pre teba* sme sa nechali viesť múdrosťou svätej Rity z Cascie. Zostavili sme ich preto, aby nik neostal sám, najmä pri prežívaní utrpenia a ťažkostí každého dňa.

Všetci sme totiž povolani Pánom, aby sme putovali – aby sme kráčali cestou, ktorú voláme život. Každý má svoju cestu, od samého začiatku až do konca, avšak naše kroky sa často prepletajú s krokmi iných. Takto môžeme spoznať nekonečný dar stretávania ľudí, ktorí nás chytia za ruku, dotknú sa nášho srdca; ľudí, s ktorými sa podelíme o čas, šťastie i bolesti. Tých, ktorí kráčajú vedľa nás po ceste života, nazývame priateľmi. Priateľstvo je nadprirodzený dar, jemný a úprimný; je to ovocie lásky k blížnemu. „Verný priateľ je akoby liek nesmrteľného života,“ čítame v *Knihe Sirachovcovej* (6, 16). Uprostred všetkého pozemského totiž niet silnejšieho a účinnejšieho lieku na naše zranenia, ako mať nablízku niekoho, kto trpí alebo sa raduje spolu s nami.

Bez najmenších pochyb, tým najlepším priateľom je Ježiš. On je pravé svetlo a vzor, ktorý nám dáva, je vyjadrený slovami: „Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!“ (Mt 22, 39). Toto je druhé najväčšie z prikázaní, ktoré nám Pán odovzdal. Je sprievodcom, ktorého máme nasledovať na svojej ceste, zvlášť pri stretnutiach s inými.

Mať vieru zároveň znamená otvoriť sa priateľstvu – hlbokému zväzku, v ktorom si navzájom patríme. K tomu dodávame, že je to aj podstatný prvok nášho rehoľného ideálu – charakteristický znak augustiniánskeho kontemplatívneho života, ktorý ho odlišuje od iných duchovných ciest. Augustiniánska regula je totiž postavená práve na opravdivej priateľskej láske; na tom, čo robí z mnohých jedno srdce a jednu dušu. V tomto zmysle je priateľstvo prostriedkom na dosiahnutie cieľa, ktorým je Boh. Zároveň je i cestou pre všetky ľudské bytosti, lebo nie sme stvorení na to, aby sme boli sami.

Naša nebeská spolusestra svätá Rita sa stala vzorom života. Každý deň žila ideály, ktoré boli také drahé svätému Augustínovi. Podarilo sa jej zmieriť vlastnú rodinu s rodinou vrahov jej manžela, čím sa stala veľkou „rozsievačkou priateľstva“. A bola ňou ako v kláštore, tak aj v komunite v Cascii, kde zanechala nezmazateľnú stopu. Semená, ktoré Rita zasiala, hojne klíčia aj dnes. My, rehoľné sestry, kráčame s Božou milosťou v jej šľapajach. Preto nám nestačí iba to, že

sme prítomné v životoch veriacich prostredníctvom modlitby, ktorou ich neustále sprevádzame. Túžime im darovať viac: milovať ich, počúvať, byť ich priateľkami – tak ako svätá Rita. Aj dnes totiž mnohí ľudia na celom svete nachádzajú v Rite vernú priateľku, ktorej sa zverujú a pri ktorej sa cítia vypočutí, potešení a obnovení. Práve v tom spočíva veľkosť tejto svätice: je stále živá v našich srdciach, dokáže ich zohriať, vyplniť prázdnotu a vypočuť každú radosť i bolesť bez súdenia. Podáva nám ruku, ktorá nás podopiera na ceste životom.

Toto je to, o čo sa chceme denne usilovať aj prostredníctvom *Rád svätej Rity pre teba*. Slová, ktoré napĺňajú tieto stránky, sú inšpirované pravdivými životnými svedectvami a vedením srdca, ktoré nám zanechala svätá Rita. Sú to skutočné slová priateľky – priateľky, ktorá je vždy s tebou!

Maria Rosa Bernardinis, OSA
reholná sestra
z Kláštora svätej Rity v Cascii



I.

Svätá Rita,

POMÔŽ MI
BYŤ MATKOU



Všetko pre deti

Hovoriť o materstve nie je jednoduché.

Nie preto, že by bolo málo toho, čo o ňom možno povedať. Skôr naopak: dá sa o ňom povedať – a už sa aj povedalo – skutočne veľa. Zvyčajne ide o slová, ktoré oslavujú rolu matky. Avšak v poslednej dobe sa často objavujú aj také, ktoré ju znevažujú. Možno zaznievajú ako reakcia – alebo, čo je horšie, vychádzajú zo snahy pôsobiť za každú cenu nekonvenčne. V každom prípade vzťah medzi matkou a deťmi zostáva jedným z najpevnejších a najtrvalejších pút, aké v živote existujú, a každý z nás je s ním nejakým spôsobom konfrontovaný.

Matka je niekto iný ako jej deti – a predsa počas deviatich mesiacov tehotenstva táto odlišnosť nie je vnímateľná. A, čo je ešte pozoruhodnejšie, nie je ani dovŕšená: matka a dieťa, ktoré nosí vo svojom lone, tvoria takmer jeden organizmus, hoci v skutočnosti sú dvaja. Ide o situáciu, keď je jedna ľudská bytosť úplne závislá od druhej – od tej, ktorá sa o ňu stará a zaručuje jej život.

Možno práve to je charakteristickým znakom materstva: schopnosť láskyplne a nezištne sa starať a deliť sa radikálnym spôsobom o všetko – aj o vlastné telo.

Tradičné rozprávanie nám približuje deti svätej Rity najmä v súvislosti so smrťou jej manžela Paola, ktorý bol zavraždený v kontexte krutého sporu medzi znepriatelenými mestskými frakciami. Dvaja Rityni synovia, Giangiacomo a Paolo Maria, zamýšľali pomstu, zatiaľ čo ich matka sa usilovala o odpustenie a zmierenie.

Je však krásne zamyslieť sa nad tým, že ešte pred touto tragédiou – a aj bez ohľadu na ňu – bola Rita matkou dvoch detí, dvoch malých stvorení, ktoré potrebovali obživu, starostlivosť a lásku. Rád si ju predstavujem, ako doma kŕmi a umýva svojich synov, ako sa usmieva pri pohľade na ich prvé krôčiky na dvore aj na ich šibalstvá alebo ich učí prvé modlitby. Tak ako každá mama, ktorá sa neobmedzuje iba na to, že svoje dieťa privedie na svet, ale sprevádza jeho prvé kroky, ktoré na tomto veľkom a rozmanitom svete podnikne.

Materstvo nie je ľahké poslanie, a preto nezostáva bez chýb. Napriek tomu je také cenné, že ospravedlňuje určitú zhovievavosť voči rétorike, ktorá často obklopuje osobu matky: dojímať sa pri pomyslení na mamu je niečo, za čo sa nikdy netreba hanbiť!

Giuseppe Caruso, OSA

ÚVOD

Sme stvorené, aby sme boli matkami

DAR ŽIVOTA A LÁSKY

V živote je každá žena matkou – svojím vlastným spôsobom. Či už porodila deti, alebo nie, existuje niť, ktorá spája jej telesnú schopnosť počať a prijať iný život s vrodenuou dispozíciou prijímať druhého. Takéto sme: stvorené na to, aby sme „rozmnožovali“ niečo, čo je dobré.

Ak sa na chvíľu zastavíme a zamyslíme, uvedomíme si, že my ženy v sebe nosíme orgán, ktorý neslúži nám samým ani trochu. Hovorím o maternici, ktorá je užitočná výlučne pre niekoho iného, pretože mu dáva život. Nemôžem uveriť, že by to nijako neovplyvňovalo našu prirodzenosť.

Povedať *žena* vlastne znamená povedať *matka*, lebo každá žena uchováva v sebe ako dar od Boha materinský inštinkt, ktorý ju vedie k tomu, aby sa stala priestorom pre iného: aby bola sama darom života.

Materstvo prichádza cez „pôrodné bolesti“, ktoré sú úplným darovaním seba samej.

Ajja, reholná sestra žijúca v klauzúre, som zo svojho života urobila dar pre druhých – v tichu, v modlitbe, v láske, ktorú denne prejavujem prostredníctvom mnohých drobných skutkov: cez starostlivosť, úsmev, slovo nádeje, postoj láskavosti a milosrdenstva bez ukazovania prstom. Nie je azda práve láska, ktorá sa stále dáva – neúnavne, bez miery a nároku na čokoľvek – tým, čo robí matku matkou? V tomto zmysle je každá žena matkou – matkou v duchu, lebo predovšetkým tam sa ňou má stať. Telesné materstvo bez duchovného rozmeru totiž zužuje povahu tohto výnimočného daru seba samej a daru života iba na čisto biologický fakt.

„Potrebujeme materstvo,“ povedal pápež František. „Potrebujeme tie, ktoré dávajú a obnovujú život s nežnosťou, pretože len darovanie sa, starostlivosť a spolupatričnosť držia ľudskú rodinu pokope.“ Zamyslime sa nad svetom bez matiek. Takýto svet by nemal budúnosť. Úžitok a zisk samy osebe budúcnosť nezaručujú – naopak, často prehlbujú nerovnosti a nespravodlivosť. No vďaka matkám má každé dieťa pocit domova; matky dávajú nádej.

Toto je matka – a nie náhodou sa Boh rozhodol stať človekom práve v priestore, ktorý prijíma život: v lone ženy. Tak sa niť, ktorá spája schopnosť žien rodiť so schopnosťou prijímať druhého, predlžuje a zároveň

spája Máriu, Božiu Matku, s Cirkvou, ktorá je sama tiež matkou.

Máme otca a matku, ktorí nás privádzajú na svet, ale podľa svätého Augustína sa „iba od Boha Otca a od matky Cirkvi rodíme pre večný život“ (Kázeň 57, 2.2). Kresťanmi sa totiž nestávame sami od seba, ale tým, že sme zrodení a rastieme vo viere: keď prijíma-me krst, znovuzrodzujeme sa z lona Cirkvi. A tak táto starostlivá matka privádza svoje deti na svet, živí ich Božím slovom a ukazuje im cestu k večnému životu. Nikdy ich nenecháva osamotené.

Ako duchovné matky nosíme vo svojom srd-ci priestor pripravený na zrodenie nového života – priestor, kde sa žena odovzdáva niečomu „celkom inému“, aby to mohlo rásť, dospieť a rozprestrieť krídla. Tak aj my ženy máme podiel na láske, ktorá miluje bez podmienok, ako nás to učí svätá Rita. Podľa Máriinho príkladu sa stávame Ježišovými učeníčkami, keď otvárame dvere jeho lásky. Pretože, nech si o tom ktokoľvek myslí čokoľvek, máme hlbokú potrebu dávať a prijímať lásku.

Maria Rosa Bernardinis, OSA

Ako môžem byť dobrou mamou?



Som dobrá mama? To je niečo, nad čím sa matka zamýšľa neustále. Možno si túto otázku kladie častejšie než akúkoľvek inú, pretože v sebe zahŕňa podstatu všetkých otázok. A matke skutočne záleží na tom, aby poznala odpoveď. Sú dni, keď má pocit, že sa jej darí dobre: všetko ide hladko, podľa plánu. Dostane božtek, pochvalu a cíti hrdosť – vtedy je odpoveď áno. Inokedy sa však cíti ako najhoršia zo všetkých mám: stačí sklamanie, detský vrtoch, zlá známka, škvrna na tričku, karhavý pohľad či výčitka – a odpoveď sa mení na rozhodné a nenapraviteľné nie. Týmto spôsobom matka prechádza od momentov, keď si pripisuje zásluhy, k takým, v ktorých na seba hádže vinu za všetko zlé. Ocítá sa na emocionálnej hojdačke srdca, ktorá neprestáva stúpať a klesať – alebo, lepšie povedané, pohybovať sa medzi áno a nie.

Pravda je, že mamy nie sú hrdinkami z rozprávok. Sú krehké, neisté, ľudské – a to je v poriadku. Byť mamou nie je jednoduché, ale ani nemožné. Neexistuje

univerzálny a nadčasový vzor dobrej mamy. Si ňou vtedy, ak je tvoj dom čistý, alebo ak je plný hračiek? Vtedy, ak pracuješ, alebo ak nepracuješ? Ak si svojim deťom vždy nablízku, alebo ak im dávaš priestor? Ak, ak, ak... Zoznam otázok je nekonečný – a zbytočný rovnako ako odpovede na ne.

Odpoveďou je, že neexistuje jediná odpoveď. Odpoveďou je tvoje dieťa. Odpoveď je zakaždým iná, a predsa vždy pravdivá a krásna. Nie je vyjadrená správaním, ktoré možno označiť za správne alebo nesprávne, ale láskou, ktorú dostávaš a dávaš. Pretože všetko, čo je vykonané s úprimnou, čistou a hlbokou láskou, nemôže zrodiť nič iné ako ďalšiu lásku.

~ PRÍBEH ~

Volám sa Martina a môj život sa zmenil v momente, keď som zistila, že som tehotná. Okrem toho, že mi srdce v hrudi bilo od radosti ako splašené, vtedy ešte neboli badateľné nijaké fyzické či iné zmeny. Tie sa objavili až neskôr. A predsa som sa cítila iná. Dodnes si pamätám tú chvíľu, keď som si začala klásť tisíce otázok.

Vynikala medzi nimi jedna: *Budem dobrou mamou?* My ženy sa často pýtame, či sme dosť krásne, dosť schopné, dosť inteligentné... Vždy som milovala deti, no keď prišiel rad na mňa, aby som niesla zod-

povednosť za iný život, pocítila som okrem radosti aj ťarchu.

Moje obavy sa mesiac za mesiacom zväčšovali, až naplno prepukli v okamihu, keď som prvýkrát držala v náručí svojho syna. Bolo to ako bomba – explózia protichodných emócií, ktoré ma zaplavili. Po pôrode a v období, keď môj syn rástol, ma sprevádzalo veľa rôznych pocitov, krásnych aj ťažkých. V tomto víre som niekedy cítila, že to zvládnem, inokedy zas nie, ale nepodliehala som zúfalstvu. Považujem sa za veľmi požehnanú – vďaka blízkosti a podpore svojho manžela, našich rodín a vzácnej sieti priateľstiev, ktoré ma podržali.

Môj Matteo bude mať čoskoro tri roky a čaká ho veľký krok – nástup do materskej školy. V priebehu rokov obavy neutíchli, ale teraz mám pocit, že prechádzam skúškami spolu s ním. Škôlka bude totiž jeho prvým kontaktom s cudzím svetom mimo nášho každodenného života a ja sa cítim, akoby som bola súdená. Premýšľam a kladiem si otázky: *Bude sa dobre správať k učiteľkám a k ostatným deťom? Zje všetko? Nebude robiť problémy?* A tisíc podobných. Ale v skutočnosti je otázka stále len jedna: *Vychovala som ho dobre? Bola som dobrá mama?*

Hovorím si, že som sa snažila odovzdať Matteovi všetky hodnoty, ktoré mi vštepili moja mama a môj otec. Vždy som sa tiež usilovala nasledovať kresťanský príklad svätej Rity, ktorej sme všetci veľmi odda-

ní a ktorú osobne vnímam ako učiteľku života. No aj tak sa stále pýtam, či to stačí, či som naozaj dobrou mamou. Keď sa pozriem na Mattea, vidím ho pokojného a šťastného – ale bude to tak vždy? Aj vtedy, keď vyrastie, vstúpi do obdobia puberty a všetko sa stane ešte zložitejším? Čo mám robiť teraz? A čo bude potrebné robiť potom? Vychovať dieťa je veľká úloha, to vedia všetci. Ale ako z toho vyjsť víťazne?

~ RADA ~

Martina nám otvorila srdce, podelila sa s nami o svoju veľkú radosť i o svoje obavy spojené s materstvom. Jej svedectvo nám umožňuje hovoriť o téme, ktorá je dôležitá aj pre nás, pretože hoci sme klauzúrne sestry, duchovne sa cítime ako mamy. Tí, ktorí sú oddaní svätej Rite, už možno poznajú náš najdôležitejší charitatívny projekt Úľ svätej Rity. Ide o dielo prijímania a výchovy detí. V tomto zariadení pri našom kláštore v Cascii sa každý rok vďaka úsiliu skupiny odborných vychovávateľiek staráme o mladé dievčatá, ktoré s láskou voláme Včielky. Úľ je totiž domovom pre dievčatá, pochádzajúce z rodín z celého Talianska i mimo neho, ktoré sa ocitli v ekonomicky alebo sociálne náročnej situácii. Tieto dievčatá tu nachádzajú bezpečné a pokojné miesto plné lásky, no predovšetkým priestor na dialóg a dozrievanie, z ktorého môžu

vyjsť posilnené a obohatené, aby boli pripravené čeliť svetu.

Úľ je zároveň miestom osobného rastu a rozvoja detí – chlapcov i dievčat – z okolia Cascie. Tieto deti nazývame Tisíc kvetov. Deti sa tu venujú bežným činnostiam v rámci popoludňajšieho programu a voľného času: domácim úlohám, hrám, športu či tvorivým a remeselným dielňam. Úľ, ktorý je inšpirovaný príkladom svätej Rity, založila v roku 1938 vtedajšia opátka kláštora, dnes už blahoslavená matka Mária Terézia Fasce. Všetci ju poznali jednoducho ako „matku“. To, čo matka Fasce vytvorila, nebola len budova z múrov. Viera, láska, milosrdenstvo a odvaha, ktoré ju viedli a osvecovali pri prijatí prvého dievčaťa, položili základy skutočnej rodiny. Táto rodina je dnes zverená nám – rehoľným sestrám, ktoré sa aj vďaka nej cítíme mamami. Lebo materstvo nesúvisí len s telom, ale najmä so srdcom – a v srdci každej z nás sú dievčatá a chlapci z Úľa ako naše vlastné deti.

Okrem starostlivosti o tieto deti sa naša „materská prirodzenosť“ prejavuje a uskutočňuje aj vo vzťahu ku všetkým ctiteľom svätej Rity, ktorí nás kontaktujú počas celého roka: píšú nám, telefonujú alebo s nami komunikujú cez sociálne siete. Nezáleží na tom, akým spôsobom ku kontaktu s nimi dôjde – pre nás je podstatné, že sa uskutoční, a to v akejkoľvek forme. To je, drahá čitateľka, to podstatné – pretože práve v tomto stretnutí sa môžeme započúvať do potrieb

druhých a niešť ich duše v objatí a blízkosti svätej Rity, čím uchováваме živé hodnoty, ktoré nám táto svätica zanechala. Niekedy si kladieme na plecía bremená tých, ktorí by si s nimi sami neporadili, a nesieme ich vo svojich modlitbách. Inokedy sa naše srdcia naplňajú úžasom a vďačnosťou za zázraky a radosť tých, ktorí prichádzajú vzdať vďaku svätej Rite a Pánovi. Takto do seba „prijíname“ život. Takto objavujeme, že sme matkami – a hneď sa cítíme iné, premenené putom, ktoré sa zrodilo v danom okamihu. Presne ako to opísala Martina, keď hovorila o chvíli, v ktorej zistila, že je tehotná.

Tento dlhý úvod o našom osobitnom pohľade na rolu matky ukazuje, aký bohatý na významy je samotný pojem *materstvo*. Je teda úplne prirodzené, že žena cíti potrebu klásť si otázky v tomto svete plnom emócií. Pýtať sa nikdy nie je chybou – tak ako nie je chybou hľadať pomoc a vedenie. Treba si však stále uvedomovať, že neexistuje žiadna typická matka, žiadna forma, do ktorej by sa dalo vtiesnať, rovnako ako neexistuje ani univerzálny model dieťaťa. Z tohto dôvodu ti, milá čitateľka, nechceme dávať pravidlá, ale rady – inšpirované našou skúsenosťou „matiek srdcom“ a našou spiritualitou, ktorá odráža milosť udelenú svätej Rite naším Pánom.

Naša prvá rada pre každú mamu je inšpirovaná obavami, ktoré vyjadrila Martina, a znie takto: Pamätaj, že nie si sama. My ženy máme výnimočnú